

INVESTICIJE

Za duži radni vijek objekata

str. 3

SEKTOR ZA ODRŽAVANJE

Revitalizacija SN mreže po Planu

str. 5

SEKTOR ZA MJERENJE

Gubici za oktobar 9,33 odsto

str. 19

IMENOVANJE

Ranko Vuksanović rukovodilac Sektora za održavanje objekata

Ranko Vuksanović je rođen 1966. godine u Podgorici, gdje je završio osnovnu i srednju školu, kao i Elektrotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore, smjer Energetika.

Radni angažman započeo je na Institutu za tehnička istraživanja, odakle 1998. godine prelazi u Javno elektroprivredno preduzeće Elektroprivreda Crne Gore, gdje je u Sektoru za distribuciju u Podgorici radio kao Operativni dispečer.

Vuksanović je 2006. godine imenovan na funkciju direktora Elektrodistribucije Kolašin, na kojoj je ostao do 2013. godine, kada se vraća u Podgoricu na radno mjesto Glavnog inženjera za vođenje

projekata.

Za izvršnog direktora novoosnovane kompanije EPCG-Solar-Gradnja D.O.O. Nikšić imenovan je 2021. godine i za vrijeme njegovog mandata uspješno je realizovan Projekat Solari 3000+ i 500+, kojim je počeo proces energetske tranzicije u Crnoj Gori.

Posjeduje Licencu ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekata br. UPI 107/7-2028/2, kao i Licencu revizora za obavljanje

djelatnosti revizije tehničke dokumentacije i stručnog nadzora nad građenjem objekta br. UPI 12-332/22-553/2.

Na poziciju rukovodioca Sektora za održavanje objekata imenovan je 03. oktobra.

Ranko je oženjen i otac dvoje djece.

INVESTICIJE

Za duži radni vijek elektroenergetskih objekata

Vrijednost realizovanih investicija u septembru iznosi blizu 200 hiljada eura, a vrijednost projekata čija je realizacija u toku oko 375 hiljada eura

Kroz redovne remonte i projekte modernizacije, Crnogorski elektrodistributivni sistem kontinuiranim investiranjem u postojeće elektroenergetske objekte nastoji da održi nivo pogonske spremnosti i produži njihov radni vijek.

Tako je u prethodnom periodu završena izrada Projektnog zadatka zamjene 35 kilovoltnog kablovskog voda „TS Centar - TS Gorica

A“, a vrijednost ove značajne investicije u primarnu mrežu je 150 hiljada eura.

Na sekundarnoj mreži završena je rekonstrukcija MBTS 10/0,4 kV „Dahna 1“ u Podgorici koja je podrazumijevala zamjenu transformatora i SN bloka, dok je u Rožajama puštena pod napon novoizgrađena DTS 10/0.4 kV 630kVA „Čatovske livade“, sa priključnim 10 kilovoltnim vodom i uklapanjem u niskonaponsku mrežu.

Takođe je rekonstruisana TS „Lastva Grbaljska“ u Kotoru na kojoj su zamijenjeni transformator i niskonaponsko postrojenja, a u ovoj primorskoj opštini rekonstruisana je i MBTS 10/0,4 kV „Zrenjaninsko“ gdje je zamijenjen SN blok.

U Kolašinu je rekonstruisana TS 10/0,4 kV „Spomen dom“, a u gradu pod Bjelasicom adaptirana je i MBTS 10/0,4kV „Breza“, što je podrazumijevalo ugradnju transformatora 1000 kVA i SN i NN bloka sa 12 izvoda.

Vrijednost investicionih projekata u sekundarnoj mreži koje su realizovane u septembru iznosi 183.535 eura.

U toku realizacija još osam investicionih projekata

Pored toga, u toku je izgradnja STS 10/0.4 kV, 160

kVA „Zagrađe – Plužine“ u Plužinama, sa uklapanjem u niskonaponsku mrežu, a kao posebno značajnu treba izdvojiti i ugradnju reklozera na 10 kilovoltnom dalekovodu „Cetinje“ u Cetinju i DV 10 kV „Jelenak“ u Danilovgradu.

Trenutno je aktuelna i izgradnja STS 10/0,4 kV, 160/50 kVA „Brskut“ u Podgorici i uklapanje te trafostanice u 10 kilovoltnu i niskonaponsku mrežu, te izgradnja DTS 10/0,4 kV, 1 x 1000 kVA „D3“, prema DUP-u „Donja Gorica za zahvat koridora Cetinjskog puta i južne obilaznice“.

U toku je, takođe, izgradnja niskonaponskog nadzemnog voda „Štitare II“ u Beranama. Vrijednost navedenih projekata je oko 375 hiljada eura.

Sproveden postupak javnih nabavki za izgradnju četiri objekta

Prošlog mjeseca sproveden je postupak javnih nabavki

za projekat izgradnje TS 10/0,4kV, 1 x 630kVA- „Kolomza 3“ u Ulcinju, sa uklapanjem u 10 kilovoltnu mrežu, za koju je završena projektna dokumentacija i riješeni imovinsko pravni odnosi.

Javna nabavka raspisana je i za projekat izgradnje NDTs 10/0,4 kV, 1 x 630 kVA „Vojni logor“,

kao i za projekat izgradnje 10 kV kablovskog voda „TS Kupusište - TS Bogiševac“, sa rekonstrukcijom srednjenaponskog bloka u MBTS „Kupusište“ u Pljevljima. Vrijednost navedenih projekata iznosi blizu 170 hiljada eura.

Takodje se odvijaju aktivnosti na rješavanju

imovinsko pravnih odnosa u cilju izgradnje još 12 elektroenergetskih objekata širom konzuma (11 trafostanica naponskog nivoa 10/0,4kV i 10 kV dalekovoda „STS Orah - STS Jasen“ u Plužinama, sa izmještanjem STS „Jasen“), čija vrijednost iznosi preko 800 hiljada eura.

Projektna dokumentacija priprema se za još 44 objekata (15 u Podgorici, šest u Beranama, po četiri u Baru i Tuzima, po tri u Tivtu i Bijelom Polju, po dva u Budvi, Kotoru, Andrijevići i Rožajama i jedan na Žabljaku) čija je izgradnja i rekonstrukcija planirana u narednom periodu.

SEKTOR ZA ODRŽAVANJE

Realizacija III faze Projekta revitalizacije SN mreže po Planu

Zamijenjeno ukupno 1.220 stubova na veoma zahtjevnim dionicama, što je često podrazumijevalo vrlo složene intervencije na teško pristupačnom terenu. Elektromontažne radove izvode ekipe CEDIS-a, što povećava efikasnost realizacije ovog projekta

U Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu trenutno je u toku realizacija treće faze Projekta revitalizacije srednjenaponske mreže, vrijednog preko 6,5 miliona eura, koja podrazumijeva punu angažovanost zaposlenih CEDIS-a na elektromontažnim radovima, čime se ostvaruju značajne uštede za kompaniju.

Revitalizuje se, da podsjetimo, osam 10 kilovoltnih dalekovoda na ruralnom području širom Crne Gore (“Unač” u Plužinama, “Jelenak” u Danilovgradu, “Vazdušni Tuzi” u Tuzima, “Meteh” u Plavu, “Gač” u Ulcinju, “Grbalj” u Kotoru, “Rovca” u Kolašinu i “Novakovići” na Žabljaku).

Riječ je o vrlo zahtjevnim dalekovodima, sa najvećim brojem ispada i širim konzumnim područjem, a vodilo se računa i o proporcionalnoj

zastupljenosti investicije po regionima.

Ukupna dužina pomenutih elektroenergetskih objekata je preko 260 kilometara, a predviđena je zamjena dotrajalih djelova dalekovoda, trafostanica i ugradnja novih, visokokvalitetnih elemenata mreže.

Predviđena je, naime, ugradnja preko tri hiljade stubova (oko 1.900 drvenih, 765 betonskih i 460 čelično-rešetkastih), a na odabranim

dionicama mijenja se i 95 tona provodnika i rekonstruiše 130 trafostanica u koje se ugrađuju novi ormani, usponski vodovi, transformatori i srednjenaponska postolja za spoljašnju montažu.

Benefiti brojni

Prema Izvještaju Sektora za održavanje, do kraja oktobra zamijenjeno je ukupno oko 1.220 stubova, odnosno oko 42 odsto, na veoma zahtjevnim dionicama, što je često podrazumijevalo vrlo složene intervencije na teško pristupačnom terenu.

Završetkom ovog izuzetno značajnog projekta pripadajući korisnici imaće kvalitetnije, sigurnije i stabilnije napajanje električnom energijom, a među benefitima je i smanjenje dužine trajanja prekida, te rasterećenje naših ekipa i uštede po osnovu smanjenog broja intervencija na zahtjevnom terenu tokom

zimskih mjeseci. Smanjiće se, takođe, i gubici električne energije, što je jedan od strateških ciljeva naše kompanije.

Podsjećamo da je CEDIS u revitalizaciju značajanog procenta elektromreže na ruralnom području gotovo svih crnogorskih opština od 2019. godine uložio blizu 40 milion eura. Zahvaljujući ovoj investiciji i stručnom upravljanju projektom, do sada je rekonstruisano čak 1.700 kilometara distributivne elektromreže, zamijenjeno blizu 13 hiljada stubova, rekonstruisano 479 trafostanica i značajno unaprijeđen kvalitet napajanja za oko 35 hiljada seoskih domaćinstava.

Maksimalno oslonjeni na sopstvene snage

Pokazalo se opravdanim strateško opredjeljenje CEDIS-a da se maksimalno osloni na sopstvene snage, naročito u elektromontažnim radovima. Iza ove odluke stoje detaljne analize prethodnih faza revitalizacije projekta, koje su ukazivale, ne samo

na finansijske benefite, već i na viši stepen efikasnosti naših elektromonterskih ekipa zbog poznavanja sistema i terena na kojem se izvode radovi.

Dinamički plan predviđa da se treća faza Projekta revitalizacije SN mreže završi u roku od 24 mjeseca od dana potpisivanja ugovora.

Ugovori o revitalizaciji sedam dalekovoda su, da podsjetimo, sklopljeni tokom prošle godine, a Ugovor o revitalizaciji DV 10kV "Grbalj 2" zaključen je početkom oktobra ove godine.

ZANIMLJIVOSTI

U Rumuniji otvoren najveći solarni park u jugoistočnoj Evropi

U Rumuniji je svečano otvorena velika solarna elektrana, za koju se tvrdi da je trenutno najveća u Jugoistočnoj Evropi. Riječ je o solarnoj elektrani snage 154 megavata, investiciji izraelske kompanije Eenergy Renewable Energy i Nofar Energy, pod komercijalnim nazivom SE Ratesti. Elektrana je puštena u probni rad, a

EPC izvođači su bili turski INTEC Energy Solutions i kineski Chint Solar. Ukupna vrijednost projekta je 102 miliona eura. Elektrana je smještena u jugoistočnom dijelu zemlje, a prostire se na oko 170 hektara. Izgradnja je započela 2022. i završena nakon 18 mjeseci. Na lokaciji je postavljeno 135 hiljada panela.

Proizvedena električna energija pokriva potrebe više od 100.000 domaćinstava, te umanjiti količinu ispuštenog CO₂ za 168 hiljada tona godišnje.

Rad elektrane podupriječće cilj Rumunije o zadovoljavanju barem 30 odsto potreba za energijom iz obnovljivih izvora do kraja dekade.

SEKTOR ZA MJERENJE

Projekat proširenja III faze AMM-a u završnoj fazi

Do kraja oktobra izmješteno i rekonstruisano 14.787 mjernih mjesta i pripadajućih priključaka

Projekat proširenja III faze AMM-a, koji prema Dinamičkom planu treba da se završi do 01. decembra ove godine, privodi se kraju.

Do kraja oktobra ekipe Crnogorskog elektrodistributivnog sistema su, u sardnji sa eksternim partnerom, izmjestile i rekonstruisale 14.787 mjernih mjesta i pripadajućih priključaka na 325 trefo reona, od ukupno definisanih 19.997 rješenja za rekonstrukciju mjernog mjesta. Za projekat rekonstrukcije i izmještanje mjernih mjesta u budžetu je planirano oko 3,5 miliona, a do sada je iskorišćeno gotovo 3 miliona i 100 hiljada eura.

Iz Sektora za mjerenje kažu da su time stvoreni uslovi za efikasnu ugradnju novih multifunkcionalnih mjernih uređaja i dalji razvoj sistema daljinskog upravljanja i uključivanja u "smart grid" kao strategiju za podizanje efikasnosti elektrodistributivnog sistema.

Ističu, takođe, da tokom realizacije Projekta gotovo

da nije bilo primjedbi na izvođenje radova od strane naših korisnika.

Već je izvjesno da će se do decembra izmjestiti preko 16 hiljada mjernih mjesta, te da je i ova faza realizacije AMM projekata jednako uspješna kao i svaka prethodna, s tim što je u proširenju III faze CEDIS sopstvenim snagama izveo veliki dio radova koji se odnose na rekonstrukciju niskonaponske mreže. To je, kažu u Sektoru mjerenja, potvrda da, zajedno sa eksternim partnerima, u određenom obimu možemo da učestvujemo u vrlo važnim i velikim projektima, uporedo sa svakodnevnim operativnim poslovima.

Planirano je, takođe, da se u narednoj godini uloži dodatnih 12 miliona eura u izmještanje i rekonstrukciju mjernih mjesta, kao i

u rekonstrukciju dijela pripadajućih niskonaponskih mreža za oko 25 hiljada mjernih mjesta. Taj projekat podrazumijeva da se postojeći mjerni uređaji zamijene novim multifunkcionalnim, brojilima posljednje generacije, što će donijeti brojne benefite i kompaniji i korisnicima elektrodistributivnog sistema.

REGION 3 – SLUŽBA ODRŽAVANJA

Veliki trud za stabilan rad

Ugrađena 1.064 stuba na niskonaponskoj i 10 kV mreži. Revitalizovano sedam trafostanica naponskog nivoa 10/0,4kV

Ekipe Službe održavanja Regiona 3 (Berane, Andrijevića, Plav, Gudinje, Rožaje) su za prvih devet mjeseci ove godine na niskonaponskoj i 10 kilovoltnoj mreži ugradile 1.064 stuba, što je izuzetno dobar rezultat koji je ostvaren zahvaljujući redovnim isporukama materijala, adekvatnoj mehanizaciji, pravovremenom djelovanju izvođača gređevinskih radova i angažovanju naših fizičkih radnika. Za potrebe havarijskog održavanja i realizaciju radova po zahtjevima korisnika ugrađeno je 616, a za za realizaciju Projekta revitalizacije SN i NN mreže 448 stubova.

Nataša Armuš, šefica Službe za održavanje Regiona 3, kaže da ove godine nije bilo većih problema i havarija na mreži, što je dalo prostora da se posvete saniranju kritičnih djelova 0,4 i 10kV mreže, realizaciji Plana održavanja za ovu godinu i rješavanju prigovora korisnika.

-NN mreža na području Regiona 3 je karakteristična po velikoj dužini izvoda, posebno na seoskom

području. Ta naselja su, po pravilu, slabo naseljena, sa malim brojem korisnika, tako da u većinu niskonaponskih mreža duže vrijeme nije bilo ulaganja, osim havarijskog održavanja. Upravo iz tih područja dobijamo najviše zahtjeva

i prigovora korisnika, pa je tako od početka godine realizovano 199 zahtjeva, dok 91 zahtjev čeka na realizaciju – kaže Armuš i dodaje da je po zahtjevima korisnika i za potrebe havarijskog održavanja ugrađeno 208 betonskih i 408 drvenih stubova, kao i približno 25.000 metara samonosivog kablovskog snopa sa pratećom opremom. Vrijednost navedenih radova je preko 305 hiljada eura.

Vezano za realizaciju ovogodišnjeg Plana održavanja, Armuš informiše da su u prethodnom periodu završeni radovi na sedam trafostanica naponskog nivoa 10/0,4kV („Mašnica“,

„Velika I“, „Vusanje I“, „Vusanje II“, „Babino“, „Dragosava“ i „Slatina“). Završena je i revitalizacija niskonaponske mreže trafostanica „Lagatori II“, „Razdolje“, „Velika IV“, „Brezojevice II“, „Navotina“, „Rijeka Marsenića“ i „Lukin Vir“, u podmakloj fazi su radovi na mrežama „Oblo Brdo“, „Jablanica“, „Mujevići Duga“ i „Dosuđe“, a počela je i revitalizacija mreža „Zagorje“ i „Božiće II“. Ugrađeno je 337 betonskih i 111 drvenih stubova, kao i 22.253 metra SKS-a sa pratećom opremom. Vrijednost izvedenih radova u prvih devet mjeseci je preko 230 hiljada eura.

-Prošle godine je potpisan Ugovor o izvođenju radova za

revitalizaciju DV 10kV „Meteh“, a sredinom septembra 2022. godine izvođač radova Ramel doo uveden je u posao. Ipak, realizacija ovog projekta nije na zadovoljavajućem nivou i za ovogodišnju građevinsku sezonu malo je urađeno. Naše ekipe elektromontera su odradile montažu gdje nismo zavisili od građevinskih radova, ili gdje su bili završeni, tako da je ugrađeno oko 2.100 kg užeta, 17 čelično – rešetkastih stubova i tri armirano betonska (jedan AB 12/1000 i dva AB 12/315) sa pratećom opremom. Nadamo se da će u narednom periodu izvođač građevinskih radova riješiti svoje organizacione probleme i da će posao biti završen u planiranom roku – istakla je Nataša Armuš.

Ona dalje dodaje da su i ove godine bili podrška implementaciji III faze

Projekta unapređenja sistema mjerenja, pa su tako u avgustu i septembru vršili zamjenu priključnih stubova na niskonaponskoj mreži, na prethodno definisanim pozicijama nakon zajedničkih inspekcija.

-Zahvaljujući dobroj saradnji između zaposlenih u Službi za mjerenje i Službi za održavanje, kao i pravovremenim aktivnostima

kompanije Mezon koja je vršila izmještanje mjernih mjesta, taj posao je zaista uspješno obavljen – naglasila je naša sagovornica.

Ona izdvaja i realizaciju Projekta izmještanja 10kV kablovskih vodova u Opštini

Plav (dionice „Plav I – Dom Kulture“ – „Plav III – Plav II“), u saradnji sa Sektorom za investicije. Naime, zamijenjeni su transformatori u BTS 10/0,4kV „Gusinje II“ i STS 10/0,4kV „Mujevići Duga“, a uz pomoć ekipe za održavanje 20kV i 35kV, rekonstruisan je dio 10 kilovoltnog dalekovoda „Grnčar“ (dionica „Bucelj – Vjeternik“) - prelaz preko rijeke Grnčar. Realizovan je i Projekat

rekonstrukcija NN mreže „Štitari 2“, a Inženjeri Službe za održavanje ovog regiona 3 zaduženi su za interni nadzor i investicionim projektima revitalizacije niskonaponskih mreža „Ulotina I“ i „Ulotina II“, „Gornje Luge“ i „Zagrad“.

-Tokom oktobra i novembra planiran je obilazak dalekovoda radi sagledavanja i procjene pogonskog stanja, kao i izvođenje radova na zamjeni stubova i provodnika i krčenju trase gdje se ukaže potreba, u cilju što bolje pripreme za zimsku sezonu.

U toku je, takođe, izrada Plana održavanja za 2024. godinu, a cilj nam je da odabirom objekata za revitalizaciju obezbijedimo kvalitetno snabdijevanje električnom energijom za što veći broj korisnika – zaključuje Nataša Armuš.

REGION 7

Opsežni radovi prije dolaska zime

U prethodnom periodu ugrađeno skoro 1.000 stubova, 7.500 kg Al Fe užeta i 15.000 metara samonosivog kablovskog snopa. Raskresano je rastinje u trasama dalekovoda u dužini od preko 40 km

Zaposleni u Službi održavanja Regiona 7 (Pljevlja, Žabljak, Šavnik) su, kao i svake godine, u prethodnom periodu bili posvećeni redovnim poslovima na pripremi mreže za eventualne zimske nedaće.

Na području sa preko 2.300 km² teritorije, intenzivno se radilo na realizaciji Projekta revitalizacije SN i NN mreže, havarijskom održavanju i rješavanju opravdanih zahtjeva korisnika distributivnog sistema.

Tako je do sredine oktobra ugrađeno oko 700 drvenih stubova, sedam A stubova, 100 AB nosnih i 150 AB ugaono – zateznih stubova i 10 čelično – rešetkastih. Ugrađeno je, takođe, oko 7,5 hiljada kilograma Al Fe užeta i oko 15.000 metara samonosivog kablovskog snopa različitog presjeka, a raskresana je i trasa dalekovoda u dužini od oko 40 km.

-Na teritoriji Regiona 7 ove godine radilo se na

revitalizaciji četiri dalekovoda ("Zekavice", "Crnobori" i "Višnjica" u Pljevljima i "Štuoc" na Žabljaku), kao i na revitalizaciji niskonaponskih mreža "Bijela 4" u šavničkoj opštini, "Palež" na Žabljaku i "Male Krće" u Pljevljima. Dalekovodi "Štuoc" i "Zekavice" su potpuno završeni i kapitalizovani, a završena je i "Višnjica" i trenutno se provjeravaju vrijednosti otpora uzemljivača u čelično – rešetkastim stubovima. Još traju radovi

na DV "Crnobori" – informiše Duško Tanjević, šef Službe održavanja Regiona 7.

Prema njegovim riječima, na dalekovodu "Štuoc" od početka revitalizacije zamijenjena su ukupno 144 stuba i 5.126 kg Al Fe užeta, na DV "Višnjica" ugrađeno je 157 novih stubova i 1.700 kg Al Fe užeta, a na tom objektu raskresano je rastinje u trasi dalekovoda u dužini

od preko četiri kilometra. Revitalizacija dalekovoda "Zekavice" podrazumijevala je ugradnju 172 nova stuba i zamjenu 500 kg Al Fe užeta, a na tom objektu takođe je raskresano rastinje ispod dalekovoda u dužini od oko 5,5 kilometara. Na DV "Crnobori", čija je revitalizacija u toku, do sada je ugrađen 51 novi stub (36 drvenih i 17 armirano – betonskih), kao i dva rastavljača, a raskresana je i trasa u dužini od gotovo dva kilometra.

-Istakao bih i revitalizaciju niskonaponske mreže “Bijela 4” u Šavniku, na kojoj je do sada podignuto preko 150 novih stubova, kao i revitalizaciju NN mreže “Male Krće” u Pljevljima na kojoj je ugrađeno oko 90 novih stubova, te revitalizaciju niskonaponske mreže “Palež” na Žabljaku, na kojoj je u prethodnom periodu ugrađeno 10 armirano - betonskih stubova i pet hiljada metara samonosivog kablovskog snopa – navodi Tanjević.

On je, dalje, kazao da se u cilju pripreme elektrodistributivnog sistema za zimu vrši zamjena dotrajalih stubova i na ostalim dalekovodima i niskonaponskim mrežama, a takođe se interveniše i po zahtjevima korisnika. Tako je riješeno oko 40 opravdanih zahtjeva u cilju eliminisanja “slabih tačaka” prije zimskih nedaća.

-Trenutno se odvijaju aktivnosti na ugradnji 14 reklozera na šest dalekovoda u Pljevljima, gdje će se ovih dana u TS “Volođa” ugraditi i tzv. SCADA u cilju kontrole rada reklozera. Na Žabljaku i u Šavniku ugrađeno je 10 reklozera na tri dalekovoda. Ovi uređaji izuzetno su značajni jer omogućavaju isključenje samo dijela voda koji je u kvaru, što donosi velike prednosti i uštede. To se posebno odnosi na slučajeve dugačkih i razgranatih sredjenaponskih vodova – istakao je naš sagovornik.

Nije, kaže Tanjević, sve prošlo bez problema, jer u prvoj polovini godine nijesu imali dovoljan broj fizičkih radnika, tj, sve do polovine jula umjesto 24, kako je bilo po ugovoru, na terenu su imali najviše petoricu, ponekad svega dvojicu.

-Od jula je u Regionu konstatno angažovano njih deset, a imamo i dvije ekipe sa rovokopačem koje su trenutno angažovane na niskonaponskim mrežama “Bijela 4” i “Krće” – kaže Tanjević.

Naš sagovornik veoma je zadovoljan radom “svojih” zaposlenih koji izuzetno dobro međusobno saraduju i zajedno čine sjajnu ekipu koja je potpuno posvećena kompaniji i korisnicima i vrlo efikasna u havarijskim

situacijama, koje se, inače, ne dešavaju samo zimi. Tako su ljetos gotovo pola mjeseca otklanjali havarije koje je za sobom ostavila avgustovska oluja, porušivši 40-tak stubova i pokidavši veliki broj provodnika.

-Odlično saradujemo i sa lokalnim preduzećem za puteve. U zimskim uslovima maksimalno nam izlaze u susret i rasčišćavaju puteve prema našim objektima kako bi naše ekipe mogle da blagovremeno otklone havarije, prouzrokovane nevremenom – istakao je Tanjević.

Od značajnijih projekata, čija je realizacija predviđena u narednom periodu, šef Službe održavanja ističe revitalizaciju 10 kilovoltnog dalekovoda “Virak” na Žabljaku koja je ušla u Plan revitalizacije SN i NN mreže.

GODIŠNJA NACIONALNA EPALE KONFERENCIJA

Menadžment u stručnom obrazovanju – postignuća i izazovi

Centar za stručno obrazovanje, uz podršku EPALE Montenegro, organizovao je u hotelu Palas u Petrovcu dvodnevnu konferenciju „Menadžment u stručnom obrazovanju – postignuća i izazovi“

Konferenciji, održanoj 19. i 20. oktobra, prisustvovao je izvršni direktor CEDIS-a **Vladimir Čađenović** koji je, govoreći na temu „Stručno obrazovanje – generator društva u tranziciji“, između ostalog naveo postignuća i buduće planove za razvoj stručnog obrazovanja kroz ostvareno partnerstvo Ministarstva prosvjete, Centra za stručno obrazovanje i CEDIS-a.

Podsjećajući na značaj razvoja energetskega sektora kao jednog od glavnih snaga privrede naše države, ukazao je na neophodnost znanja i obučanih kadrova kao i kohezije između obrazovnog sistema i potreba tržišta rada.

-Potpisivanjem sporazuma između Ministarstva prosvjete sa jedne i CEDIS-a i Elektroprivrede sa druge

strane, napravljen je korak više ka stvaranju kvalitetnog i visokostručnog kadra za potrebe Sektora energetike. Za pripremu učenika za učenje uz rad u realnom radnom okruženju posebno je značajna praktična nastava u školi. Stoga poseban prostor za partnersku saradnju vidimo u opremanju školskih radionica i stvaranju uslova da se nastava u školi realizuje sa potrebnim kvalitetom, ali i u korišćenju centara za obuku Elektroprivrede i CEDIS-a tokom realizacije praktične nastave kao i u otvaranju novih, zajedničkih centara za obuku učenika i odraslih u okviru škola – istakao je Čađenović i dodao:

-Ovaj Sporazum percipiran je sa naše strane kao važan za sve aktere i zato je CEDIS odmah prihvatio ovu saradnju i stavio sve svoje kapacitete na raspolaganje da bi se pripremio kadar koji će doprinosti svojim radom u energetskeim kompanijama, a time i državi i cjelokupnom društvu. Zato već danas imamo upisanu prvu generaciju učenika prema modularizovanom programu Instalater obnovljivih izvora električne energije, koji će već za tri godine biti kadar na koji možemo sa punim pravom da računamo. U obrazovnim i privrednim sistemima, kvalitet takvog načina obrazovanja ogleda

se u mogućnosti sublimacije znanja, vještina, sposobnosti i stavova, čija stečenost za vrijeme formalnog obrazovanja obezbjeđuje bržu tranziciju ka svijetu rada. Zato je potpisivanje tog sporazuma početak novog poglavlja koje će obrazovni sektor prilagoditi stvarnosti i energetske tranziciji ka obnovljivim izvorima energije.

Osvrnuvši se na temelj „Zelene agende“, izvršni direktor CEDIS-a, naglasio je da je pravo vrijeme da se počne razmišljati i razgovarati o cirkularnoj ekonomiji sa racionalnom upotrebom resursa, produžetkom vijeka upotrebe proizvoda, reciklažom i smanjenjem zagađenja.

-To je imperativ našeg vremena koji se nužno reflektuje i na obrazovni sistem, jer inicira potrebu za brzim kreiranjem programa kojim će se zadovoljiti evidentna potreba na tržištu za ovim znanjima i vještinama. Kako se strategija zelene agende sastoji od pet stubova i kako obuhvata sve grane privrede, jer će kao takva ima značajne implikacije na sve privredne subjekte, tako će u skoro svim sektorima biti potrebno razvijati kratke forme programa u vidu mikrokvifikacija, kako bi se trend za ovim znanjima i vještinama zadovoljio na adekvatan način – kazao je

izvršni direktor CEDIS-a.

U Crnoj Gori je, kako je kazao, pitanje napretka u zelenoj tranziciji povezano s tim kako kroz turizam možemo ojačati poljoprivredu, koju ćemo energiju upotrebljavati za infrastrukturu, mobilnost i slično. Zato i dobijamo inpute od predstavnika EU da naša zemlja treba da prepozna male ekosisteme na koje će se ostali stejkholderi nadovezati, te privući novac projektima i realizovati prave investicije za svrsishodni razvoj.

-Pred nama je još jedan veliki izazov koji nije moguće postići bez dobro definisane strategije i plana za njeno ostvarivanje, a njihov temelj čine profesionalne kompetencije kadrova koji će voditi taj process. Naime, nulta CO2 emisija je svakako nešto čemu se mora težiti, s obzirom na to da je zvanična energetska klimatska politika Evropske unije koncipirana tako da svi planovi i aktivnosti moraju biti usmjereni na smanjenje karbonske emisije do konačnog postizanja nulte emisije. Kao zemlja kandidat za članstvo, Crna Gora je, između ostalih, preuzela obavezu usaglašavanja svoje energetike sa tendencijom redukcije i konačnog dovođenja CO2 emisije do nulte vrijednosti. Shodno tome, u toku je izrada nove

energetske strategije, koja će dati primat obnovljivim izvorima, čime bi se CO2 emisija postepeno svodila na nultu vrijednost, a to predstavlja novo polje za ostvarivanje partnerstva sa obrazovnim sektorom u cilju razvoja planova i programa edukacije koji će voditi postizanju pomenutih strategijskih ciljeva – rekao je Čađenović.

Pozivajući na dalju saradnju u procesu stvaranja novih kvalitetnih kadrova, izvršni direktor zaključuje da je od posebnog značaja jačanje stručnih kapaciteta CEDIS-a i Elektroprivrede koji će ulagati napore i sredstva u sopstveni razvoj i ugled.

Na kraju, izvršni direktor Crnogorskog elektrodistributivnog sistema, Vladimir Čađenović se zahvalio organizatorima što su prepoznali važnost uloge CEDIS-a u ovom događaju i na taj način još jednom pokazali otvorenost za partnerstvo i međusektorsku saradnju.

SKUP "SEDMI DANI ELEKTROINŽENJERA" OKUPIO VIŠE OD 400 UČESNIKA

Elektroinženjeri da predvide održive scenarije izgradnje obnovljivih izvora energije

Stručni skup Inženjerske komore Crne Gore "Sedmi dani elektroinženjera", koji je okupio više od 400 učesnika, održan je 18. i 19. oktobra u Podgorici. Osim stručnih radova i sponzorskih prezentacija, tokom tri panela obuhvaćene su oblasti zelene tranzicije, širokopojsnog pristupa i vještačke inteligencije.

- Elektro inženjeri bi trebalo da preuzmu aktivnu ulogu i predvide održive scenarije kada je u pitanju izgradnja obnovljivih izvora energije, poručeno je na ovom stručnom skupu.

Istaknuto je, između ostalog, da su zacrtani ciljevi sa početka organizacije događaja ispunjeni i čak i nadmašeni, jer je ovaj skup tokom sedam godina prerastao u jedan od najznačajnijih elektro inženjerskih skupova u Crnoj Gori.

Ovogodišnji skup otvorio je **Aleksandar Mijušković**, predsjednik Odbora direktora CGES-a, koji je podsjetio da je Crna Gora postala energetska

čvorište izgradnjom podvodnog kabla prema Italiji, što je dio Trans-balkanskog koridora Faze 1.

-Naporno radimo i trudimo se da završimo i Fazu 2, koja bi trebalo da podrazumijeva završetak projekta 400 kilovoltnog dalekovoda od Lastve do Pljevalja. Radi se o imponentnom projektu koji prolazi kroz osam opština i dva nacionalna parka, za koji smo, uz dosta problema, završili 95 odsto radova - naveo je Mijušković.

Boris Ostojić, rukovodilac Direkcije za razvoj, pristup mreži i ICT u CEDIS-u, kazao je da je energetska tranziciju moguće uspješno sprovesti

jedino u uslovima visokog stepena digitalizacije i automatizacije distributivnog sistema.

-Treba krenuti od osnova i prikupljanja statičnih podataka. Naredni korak je integracija mnogobrojnih baza podataka, koja bi bila uvezana da se podaci mogu međusobno razmjenjivati. Sljedeći korak je daljinski nadzor i upravljanje i sva ova tri segmenta su započeta - naveo je Ostojić i dodao da su ambicije za izgradnju distribuiranih izvora energije ogromne.

-Sa druge strane, imamo prenosnu mrežu, u kojoj postoji izuzetno interesovanje,

tako da će distributivni sistem naći u „sendviču“ i moraćemo se snalaziti i ići ka definciji distribuiranih izvora da se ne troši na mjestu proizvodnje, a ono što ne može i ne treba da pređe u prenosni sistem, da vidimo šta sa tim da radimo. Skladišta energije jedan su od načina da se problem premosti – kazao je on.

PANEL: „Zelena tranzicija – dosadašnja iskustva i problemi u realizaciji

Boris Ostojić je ispred CEDIS-a istakao da je, vezano za investicione planove, suštunski problem njihova realizacija.

-Operator distributivnog sistema ima dobro urađene planove, ali je problem u njihovoj realizaciji. Nijedna strategija razvoja nije se bavila time zašto određeni planirani projekti nijesu

realizovani. Smatram da upravo na realizaciju planova treba staviti akcenat – istako je Ostojić i dodao:

-Smatram da je osnovni problem loša prostorno - planska dokumentacija, izostanak dinamike realizacije prostornih urbanističkih planova, jer to su akti koji se donose za određeni period i trebalo bi da prate određenu dinamiku.

On je posebno potencirao problem prekomjerne gradnje koju ne može da isprati izgradnja infrastrukture.

-Nemoguće je realizovati elektroenergetsku infrastrukturu zbog imovinsko - pravnih problema, a zakonski okvir je takav da nam zakoni često nijesu usaglašeni, i na tome u narednom periodu treba intenzivno raditi. Inženjerska komora je pravo mjesto da mi iz CEDIS-a pošaljemo poruku da sa nestrpljenjem iščekujemo dan kad će Crna Gora dobiti zakon o planiranju i izgradnji koji sadrži posebno poglavlje koje se tiče infrastrukture. To je ono što nam je neophodno da bismo mogli da realizujemo investicione planove – istako je Ostojić.

On je, dalje, kazao da su se svi zakoni do sada bavili zgradarstvom, visokogradnjom, a infrastruktura nije imala mjesto koje joj pripada. Objekti niskg napona se najčešće i ne obrađuju u planovima.

-Trebalo bi da stvorimo preduslove

za realizaciju planova, što nije lak zadatak, jer je pravo na imovinu u samom vrhu svih prava. Ipak, država treba da nađe mehanizme da se imovinsko pravni problemi efikasnije rješavaju, pri otkupu zemlje za izgradnju infrastrukture vlasnici treba da budu pravedno obeštećeni, isto kao što se obeštete oni na čijoj se zemlji gradi stambeni objekat. Kada se riješi ovo pitanje, realizacija planova neće biti sporna – kazao je Ostojić.

ćemo od njih i da primamo električnu energiju – kazao je Asanović i dodao:

-CGES ima privilegiju, kao član Evropske asocijacije operatora prenosa, da prati kako savremeni operatori prenosa to rade i kako prolaze kroz zelenu tranziciju. Moramo da poboljšamo niz aspekata u elektroprenosnom poslovanju i sistemu. Smatramo da su tri najbitnija: ubrzanje investicionih ulaganja, poboljšanje adekvatnosti

zamah u smislu povezivanja sa Italijom i transbalkanskog koridora, a vrijednost aktuelnog petogodišnjeg investicionog plana CGES- a je 195 miliona eura.

Vezano za kratkoročnu i dugoročnu fleksibilnost, Asanović je naveo da je rješenje za prvu skladištenje, a za drugu energija, odnosno da im trebaju veliki i snažni izvori na mreži, po mogućnosti revirzibilni.

-Kada je u pitanju upravljanje sistemom, tu je CGES uradio dosta u prethodnom periodu, instalirana je nova SCADA i puno modula koji se bave upravljanjem, stabilnošću, monitoringom I time dobili dobar alat. CGES definitivno izlazi iz zone komfora, jer će veliki broj izvora uskoro biti na mreži I zbog toga radimo na uvođenju novih sistema kao što je on line monitoring opterećenja na dalekovodima I snimanje klimatskih uslova na mikro lokacijama dalekovoda što će omogućiti dinamičko štelovanje propusne moći na dalekovodu – istakao je Ivan Asanović.

sistema i njegove fleksibilnosti, kao i poboljšanje upravljanja sistemom i održanje sigurnosti i pouzdanosti - naveo je Asanović i dodao:

Izvršni direktor CGES-a, **Ivan Asanović**, kazao je da je Evropa danas u intenzivnom i nezaustavljivom procesu zelene tranzicije, navodeći da je borba za ekološkije okruženje teška.

-Nema energetske tranzicije bez aktivnog učešća Crnogorskog elektroprenosnog sistema, ali i bez učešća Operatora distributivnog sistema kojem mi najčešće predajemo, a sad

-I kod nas se, kao i u CEDIS-u, vrlo sporo realizuju projekti kojih je u CGES-u jako puno I koji imaju veliku vrijednost. Mora se naći način da se infrastrukturni projekti mnog brže realizuju, inače nam nijedna strategija i nijedan plan neće biti od velike koristi, zato što puno toga isplaniramo a malo realizujemo. Mi smo odavno prepoznali zanačaj investicionih projekata, imamo veliki investicioni

Ivan Mrvaljević iz EPCG je, između ostalog, istakao da Elektroprivreda, paralelno sa zelenom tranzicijom, čvrsto stoji uz TE Pljevlja, jer se u posljednjih nekoliko godina potvrdilo koliko je taj proizvodni objekat važan za elektroenergetski sistem Crne

Gore. EPCG će učiniti sve da energetska tranzicija bude pravedna, da bude održiva i ne bude izostavljenih u tom postupku.

-Elektroprivreda se drži četiri ključne komponente prilikom planiranja: kreiranje energetskih politika, zaštita životne sredine, finansijska podrška i ljudski faktor.

Vezano za energetska politiku, već je donijeta odluka o izgradnji drugog bloka TE "Pljevlja", tako da su OIE, uz rad TE na ekološki prihvatljiv način, ključni stub naših smjernica razvoja – kazao je Mrvaljević i dodao:

-Naši HE objekti "Piva" i "Perućica" biće još bolji, jer je aktuelan čitav niz projekata rekonstrukcije i modernizacije tih objekata koje realizujemo u saradnji sa KfW bankom. Tender za ugradnju agregata 8 u HE "Perućica" je u završnoj fazi. Nametnuli smo temu izgradnje novih velikih HE objekata, kao što su "Komarnica" i "Kruševo", za koje postoji određena doza otpora ali mi nemamo dilemu da CG trebaju takvi izvori energije.

Hydroenergetika je, kazao je Mrvaljević, na prvom mjestu, ali i novi izvori energije, energija sunca, vjetra.

-U junu je potpisan kreditni aranžman sa IBRD za VE Gvozd od 54,6 MW, koja će

se realizovati izvan sistema podsticaja, a nesporno je i njeno priključenje na sistem. Projekat je finansijski zaokružen bez državne garancije, a to će biti odlična prilika za naše stručnjake koji će se uključiti u realizaciju tog projekta.

Zelenu tranziciju, sa svim izazovima koje ona nosi, želimo da sprovedemo pravedno i definitivno je vidimo kao šansu. EPCG će biti nezaobilazni faktor u toj tranziciji, spreman da razgovara sa svim učesnicima, u interesu naših korisnika – istakao je Ivan Mrvaljević.

Predstavnicu Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, **Marina Izgarević-Pavićević** kazala je da kodifikaciju propisa u oblasti prostornog planiranja predstavlja Zakon o prostornom planiranju i izgradnji objekata.

-Prilikom izrade planske dokumentacije imamo obavezu u skladu sa Zakonom da od svih nadležnih institucija pribavljamo mišljenja koja su input za planiranje sadržaja. Ovim Zakonom bila je planirana izrada dva planska dokumenta – Prostornog plana Crne Gore i Plana generalne regulacije“, podsjetila je Izgarević-Pavićević.

Ukazala je da je, u skladu sa zakonom, zakonska obaveza rukovodioca planskih

dokumenata bila da se u skladu sa Nacionalnom strategijom za borbu protiv klimatskih promjena do 2030. godine uticaj klimatskih promjena svede na minimum. „Samim tim svi planski dokumenti daju preporuku kako se boriti protiv klimatskih promjena. Sa druge strane imamo obavezu da štitimo životnu sredinu. Ali nisam sigurna da imamo dovoljno razvijenu svijest o tome šta znači planska dokumentacija, na prvom mjestu Prostorni plan Crne Gore koji je trenutno u izradi i on nam daje strateški okvir razvoja države do 2040. godine - rekla je Izgarević-Pavićević.

Predstavnicu Ministarstva kapitalnih investicija **Merisa Zoronjić** je, govoreći o međunarodnim obavezama koje je preuzela Crna Gora, a koje se tiču zelene tranzicije, kazala da je cilj smanjenje emisije gasova s efektom staklene bašte za najmanje 55 odsto do 2030. godine u odnosu na nivo iz 1990. godine.

-Što se tiče energetske efikasnosti, Crna Gora se obavezala da će imati maksimalnu potrošnju energije do 2030. godine od 0,92 megatona ekvivalentne nafte i maksimalnu potrošnju energije do 2020. godine 0,72 megatona ekvivalentne nafte - navela je Zoronjić.

SEKTOR ZA MJERENJE

Gubici za oktobar 9,33 odsto

Za prvih deset mjeseci ove godine gubici iznose 10,48 odsto, što je za 0,96 procentnih poena manje nego u istom periodu prošle godine, kada je ostvareni procenat gubitaka iznosio 11,44 odsto.

Gubici u elektrodistributivnom sistemu, koji ukazuju na stepen ekonomičnosti poslovanja i kvalitet obavljanja djelatnosti distribucije električne energije, u CEDIS- su u konstantnom padu. Cilj je da se gubici svedu na najmanju moguću mjeru i na taj način dodatno povećaju prihodi kompanije.

Tako za oktobar ove godine gubici iznose 9,33 odsto, što je za 1.02 procentnih poena manje nego za oktobar 2022. godine, kada su gubici iznosili 10,35 odsto.

Pri tome je u oktobru preuzeto 5.373,951 megavat

sati električne energija (204.280,752 MWh), više u odnosu na preuzetu energiju za oktobar 2022. godine koja je iznosila 198.906,801 megavatsati.

Analize pokazuju i da su gubici za prvih deset mjeseci ove godine (10,48 odsto od preuzete električne energije), za 0.96 procentnih poena manji nego u istom periodu prošle godine, kada je ostvareni procenat gubitaka iznosio 11,44 odsto.

Preuzeta energija za taj period iznosi 2.467.159,411 megavatsati, što je za 82.963,644 MWh više u odnosu na preuzetu energiju u prvih

deset mjeseci prošle godine, koja je bila na nivou od 2.384.195,767 megavatsati.

Ti pokazatelji, koji našu kompaniju svrstavaju među uspješne kad je smanjenje gubitaka u pitanju, rezultat su predanog rada na terenu i konstantnog ulaganja u unapređenje energetske infrastrukture.

Iako je to najbolji rezultat ikada postignut u CEDIS-u, još uvek se neovlašćenom potrošnjom električne energije gube znatna sredstva, zbog čega će se nastaviti sa trendom smanjenja gubitaka, što je jedan od poslovnih prioriteta CEDIS-a.

KRAĐA STRUJE JE KRIVIČNO DJELO

Zbog neovlašćene potrošnje 68 krivičnih prijava

Crnogoski elektrodistributivni sistem je od početka godine podnio 68 krivičnih prijava zbog krivičnog djela krađe,

odnosno neovlašćenog korišćenja električne energije.

Takođe je u prvih devet mjeseci ove godine zaključeno

38 ugovora o priznanju duga za neovlašćeno preuzetu energiju, čija vrijednost iznosi 28 hiljada eura, a trenutno je u toku proces zaključivanja

ugovora sa još 184 korisnika, ukupne vrijednosti oko 490 hiljada eura.

U našoj kompaniji konstantno se sprovode intenzivne aktivnosti na kontroli i otkrivanju neovlašćene potrošnje električne energije koja se, da podsjetimo, zakonom tretira kao krivično djelo koje se sankcioniše na propisan način. Ekipe CEDIS-a, zadužene za kontrolu mjernih mjesta, na terenu nemaju nimalo lak zadatak, a susreću se i sa raznim neprijatnim situacijama, nerijetko i sa fizičkim napadima.

U svim slučajevima neovlašćene potrošnje, kada se utvrdi da se utrošena električna energija ne mjeri, ili se djelimično mjeri, naša kompanija je, kao što je poznato, u obavezi (član 222 Zakona o energetici) da protiv lica na koje se vodi brojilo podnosi krivične prijave nadležnom državnom tužiocu i pokreće postupak prinudne naplate obračunate neovlašćene potrošnje.

Neovlašćena potrošnja obračunava se primjenom Metodologije za obračun i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije koja je odobrena od strane Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti. CEDIS kao oštećena strana, dakle, podnosi krivične prijave protiv lica u čijim je objektima

nađena neovlašćena potrošnja, a na strini tužioca i suda je utvrđivanje njihove krivično – pravne odgovornosti.

Izostaje, međutim, prekršajno pravna i krivično pravna zaštita na planu suzbijanju ove protivpravne pojave, posebno jer ne ostvarujemo pravo na asistenciju Uprave policije kada se isključuje neki korisnik, a ni po drugim osnovima.

Na teritoriji Crne Gore takođe postoji značajan broj korisnika koji su protivpravno, samovoljno priključili svoje objekte na distributivni sistem bez prethodno pribavljene saglasnosti za priključenje, odnosno ugovora o priključenju. Ta pojava, kojom se CEDIS-u, državi i legalnim korisnicima nanosi direktna ili indirektna šteta, traje decenijama.

U prethodnom periodu nadležnoj inspekciji CEDIS je

prijavio i dostavio podatke, odnosno zapisnike za preko 2.000 korisnika koji su se priključili na distributivni sistem bez saglasnosti za priključenje.

Nadležnim sudovima je u vrijeme kada je ova radnja tretirana kao prekršaj, podnijeto preko tri hiljade zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, a nadležnom ODT-u u Podgorici podnijeto je za period od 01. januara 2017. do 31. decembra 2022. godine 239 krivičnih prijava zbog krivičnog djela samovlašće iz člana 384. Krivičnog zakonika Crne Gore.

CEDIS je pred nadležnim organima inicirao postupak izmjene Zakona o energetici u dijelu kojim bi se propisalo da je priključenje na distributivni sistem bez odobrenja operatora distributivnog sistema prekršaj s obzirom da važeći zakon to ne propisuje.

PRED ODLAZAK U PENZIJU

Vuko Radičević „pod naponom“ proveo 42 godine

Svega 30-tak dana dijeli elektromontera **Vuka Radičevića** iz Regiona 3 od zaslužene penzije.

U beransku Elektrodistribuciju došao je još 1981. godine, kao dvadesetogodišnjak. Za više od četiri decenije električarske karijere Vuko je samo jednom bio 10 dana na bolovanju zbog povrede na poslu.

I pored toliko godina koje je proveo radeći na brojnim elektroenergetskim objektima, on i sada vlastitim primjerom pokazuje mladim kolegama kako treba raditi i poštovati svoju kompaniju. Radni vijek mu se bliži kraju ali mu je elan i dalje kao na početku.

Kad se osvrne na početak, kaže da se radilo vedro i sa voljom, iako je bilo znatno teže nego danas.

-Kad sam počinjao uslovi rada bili

su teški. Nije bilo sredstava za rad, recimo kamiona i dizalica sa korpom, teretnih vozila, motornih sanki i još dosta toga, kao danas što imamo. Vozila Gaz i landrover služili su nam za sve. Sada je sasvim druga priča – prisjeća se.

Bez obzira na uslove rada i vremenske (ne) prilike, nikad Vuku i njegovim kolegama nije bilo teško pronaći oštećenje na mreži i otkloniti kvar. Ne odnosi se to samo na beransku ekipu, već na cijelu kompaniju.

Dešavalo se, recimo, da prevale desetine kilometara da bi ponovo dobilo električnu energiju pojedino selo koje jedva da broji nekoliko staračkih domaćinstava. Usput su im znali odnijeti namirnice i lijekove.

-Njihova radost kad nas ugledaju otklanjala nam je svaki umor i pružala lijep ljudski osjećaj. Najteže je bilo doći do lokacije na kojoj je trebalo izvesti radove. Obično smo pješačili, a za probijanje smetova koristili smo šumsko teško vozilo skider kojim smo i stubove vukli, često i vozila. Bilo je dosta izazova, ali i lične satisfakcije kad ih uspješno prebrodimo – priča nam.

Kaže da su „pod napon“ prvo išli stariji, a mlađe su u posao uvodili postupno i oprezno, roditeljski. Prve godine su presudne, treba naučiti pravila ili odustati. Odustajanje za Vuka nije bilo opcija jer je odmah zavolio teren i sve što je u u vezi s njim, autonomiju u obavljanju posla, upoznavanje novih ljudi. Sa zadovoljstvom ističe

da je Služba održavanja uvijek važila za složan kolektiv, to se naročito odnosi na terence, montere, vozače i pomoćne radnike koji, po prirodi posla, moraju da se oslanjaju jedan na drugog.

-Najsrećniji sam što nikad nijesam imao greške u radu i što niko za ovolike godine nije stradao. Mi smo jako dobro organizovana ekipa. Svi znaju šta je njihov dio posla, pristupamo izvršenju zadataka veoma odgovorno i zbog toga do sada nije bilo većeg problema – ističe ovaj vetran koji istinski voli svoj posao i sve što je u vezi sa njim, pa mu nijedan zadatak nije teško padao. Izuzetno je zadovoljan radnim mjestom i tretmanom u kolektivu.

Lijepo saraduje i sa mladim kolegama i od srca se trudi da im se uvijek nađe pri ruci. Da ih uputi i nauči kako se nikada ne smije ići brzopleto u intervencije, jer monterima greška nije dozvoljena. Važno je posao uraditi što

kvalitetnije, ali je ipak najvažnije sačuvati ljude na stubu i one ispod njega.

Sa osmjehom na licu sjeća se svojih „učitelja“ **Mita Markovića, Raduna Ivanovića, Milosava Mijovića, Branislava Jankovića, Milog Jočića...**

- Učio sam od najboljih. Prvo da sam dio ekipe i da je ovo kolektivni posao u kojem ništa ne zavisi od mene samog, ali u nekom momentu sve može da zavisi baš od mene. Da nikad ne napustim posao dok se ne uvjerim da je potpuno obavljen. To je nekako postalo moj moto – priča nam.

Ljubav prema elektrici prenio je na svog sina koji je nedavno stupio na prag Distribucije da nastavi očevim stopama.

Prateći sa koliko pažnje govori o kolegama, sa koliko posvećenosti o CEDIS-u koji za njega nije samo mjesto koje ga „hljebom hrani“, već mnogo više od toga, zaključujemo da ne čudi što je veoma omiljen u svom kolektivu.

Ovaj veliki humanista, koji je preko 60 puta darovao krv, kao lijepo trenutke pamti Raničke sportske igre u

kojima je uvijek učestvovao, a njegova ekipa često i pobjeđivala u najatraktivnijoj disciplini – penjanju na stub. Epitet najbržih penjača ponijeli su i ove godine, na igrama u Budvi, kao i pehar za fer plej.

Kada krajem decembra konačno ode u penziju, imaće majstor Vuko mnogo više vremena da se posveti nekim drugim sklonostima. Naime, pored vremena koje provodi sa porodicom, a kako bi drugačije mogao otac četvoro djece, ovaj vitalni šezdesetjednogodišnjak s pažnjom održava porodično imanje pored Lima, gdje uživa u miru i zelenilu i priprema teren za penzionerske dane.

Kolege, među kojima je veoma na dobrom glasu, kažu da mu je sve „pod konac“. Kad svoj životni brod uplovi u mirnu penzionersku luku tu će moći u većoj mjeri da se posveti i svojim unučadima kojih ima četvoro. U svakom slučaju, biće im inspirativan uzor.

AKTUELNOSTI

Visokoškolci završili sa stručnim osposobljavanjem

I ove godine Crnogorski elektrodistributivni sistem omogućio je crnogorskim visokoškolcima da, u skladu sa Programom stručnog osposobljavanja, u periodu od devet mjeseci, koliko traje obuka, steknu praktična znanja iz oblasti za koje su se školovali.

Sredinom oktobra, šest visokoobrazovanih djevojaka i mladića primilo je uvjerenja o uspješno obavljenom stručnom osposobljavanju. Pozdravila ih je Biljana Medojević, rukovoditeljka Sektora za ljudske resurse, opšte poslove i korporativne komunikacije koja je, uz čestitke za uspješno savladane zadatke i izazove praktičnog rada, kazala da joj je izuzetno drago što su bili dio našeg kolektiva i

upoznali se sa funkcionisanjem sistema.

- Kaže se da se nauči onoliko koliko se hoće i koliko mu okruženje dozvoli. CEDIS je širom otvorio vrata znanja za

vas a mentori nijesu imali primjedbe na vaš rad, zato se nadam da je CEDIS ispunio vaša očekivanja i da ste našli ono zbog čega ste ovdje i došli. Nalazite se u periodu kad imate cilj, motivaciju i ambiciju, nadam se da ćete naći svoje mjesto gdje ćete kao uspješni u svom poslu nastaviti da se nadograđujete u odnosu na fakultetsko znanje – istakala je, između ostalog, Biljana Medojević.

Zadovoljni su bili i visokoškolci, iako im tek predstoji glavna 'bitka' za stalno zaposlenje. Kažu da im je imponovalo što su praksu obavili u našoj kompaniji. Stručno osposobljavanje pružilo im je potpuni uvid u praktičnu stranu profesije koju su izabrali, kao i šansu da definišu svoje poslovne afinitete. Samo riječi hvale imaju i za svoje mentore, uz koje su, kažu, maksimalno iskoristili vrijeme provedeno u našoj kompaniji.

Susret sa ovogodišnjim polaznicima Progama završen je dodjelom Uvjerenja o uspješno završenom stručnom osposobljavanju i željom da im i budući radni angažman bude uspješan kao što je bio ovaj u Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu.

DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE

Nastavlja se podrška Vaterpolo i plivačkom savezu Crne Gore

Crnogorski elektrodistributivni sistem, koji konstantno daje bezrezervnu podršku i doprinos zajednici kao aktivan učesnik u sponzorstvima i donacijama u razvoj zdravstva, obrazovanja, sporta, kulture nastavio je uspješno partnerstvo sa Vaterpolo i plivačkim savezom Crne Gore.

CEDIS je naš najtrofejniji nacionalni sportski savez podržao sa 30 hiljada eura, a nastavak tradicionalne saradnje naše kompanije sa VPSCG potpisom na ovogodišnji ugovor o sponzorstvu ozvaničili su izvršni direktor CEDIS-a **Vladimir Čađenović** i predsjednik VPSCG **Đuro Marić**.

-Zaista sam ponosan na dugogodišnju saradnju sa CEDIS-om, koji je uz nas uvijek kada je najpotrebnije, čime pokazuje svoju društvenu odgovornost, kao i prijateljski stav prema Savezu. Nalazimo se u vremenu, kada zbog sukoba na Bliskom istoku nažalost stradaju nedužne žrtve, a sport je ostao u drugom planu, pa je Evropsko

prvenstvo, koje je trebalo da se održi za par mjeseci odloženo, što nam ostavlja prostor da se dobro pripremimo za naredno, koje nas očekuje

tokom 2025. godine. Međutim, zahvaljujući CEDIS-ovoj pomoći već u februaru odlazimo na Svjetsko prvenstvo u Dohi, gdje će nam se ukazati prilika da se plasiramo na Olimpijske igre – istakao je **Đuro Marić** i dodao:

-Želim da se zahvalim CEDIS-u na nesebičnoj pomoći koja nam je stigla u pravo vrijeme, s obzirom na obaveze koje su pred nama. Maksimalno ćemo se potruditi da opravdamo ukazano povjerenje.

Vladimir Čađenović istakao je da je CEDIS uvijek uz crnogorske sportiste i sportske saveze, a partnerstvo sa VPSCG, koje je ispunjeno medaljama, preraslo je u pouzdano prijateljstvo krunisano vrlo uspješnim godinama za crnogorski vaterpol.

- Ove godine opredijelili smo

iznos od 30 hiljada eura za Vaterpolo i plivački Savez Crne Gore, svjesni da je 2024. godina za njih period pun novih izazova i mogućnosti. Vjerujemo da će vam naša sigurna podrška, koja je postala tradicija, i ovog puta biti vjetar u leđa za buduće rezultate i da ćete ponoviti uspjehe na takmičenjima koja su pred vama. CEDIS će nastojati da i ubuduće bude snažan i odan partner Vaterpolo i plivačkom Savezu Crne Gore u nadi da će njihov borbeni duh i osvajanje novih priznanja biti na čast ne samo CEDIS-u već i svim građanima naše zemlje – kazao je Čađenović.

CEDIS će nastaviti sa praksom društvene odgovornosti i izgradnje povjerenja sa partnerima.

CEDIS

Dizajn: Digital DAB
Štampa: Lux print

Crnogorski elektrodistributivni sistem
Ivana Milutinovića 12
www.cedis.me

 / cedisonline
 / cedisonline